

Predikan

Kristi förklarings dag 2011, årg. 3

Psalmer: 14, 10, 165, 16, 716.

Pär-Magnus Möller

Denna söndag handlar om vem Jesus är. Vem han verkligen är.

Det är så lätt att vi skapar oss bilder av Jesus – bilder som ofta mer begränsar än öppnar upp för förståelsen av Jesu person. Hur ofta kan vi inte läsa i insändarspalter och i krönikor i tidningarna om hur de olika individerna ser på Jesus: han är snäll, en god människa, en trevlig filosof – och framförallt är han tolerant, nutidsanpassad och förstående på just samma sätt som skribenten tycker sig vara förstående. Jesus är med skribentens ord en god människa, lik skribenten själv.

Hur ofta kontrasteras inte denna bild mot de s.k. konservativa kristna, d.v.s. de som regelbundet firar sin gudstjänst, deltar i kristen undervisning, ber medvetet och regelbundet, träffar andra kristna för fördjupad gemenskap - och hävdar att Jesus är densamme som han alltid varit.

Det verkar som om vanligt kristet liv ofta uppfattas som ett hot mot det s.k. öppna och toleranta samhället. Toleransens verkar bara sträcka sig till en allmän liberalism. Detta är faktiskt en skrämmande utveckling. Jag tror vi står inför ett alltmer tilltagande totalitärt tänkande när det gäller samhällsutvecklingen. De som vågar uttrycka åsikter och tankestrukturer som går bortom relativismen och den accepterade liberalismen kommer, tror jag, mer och mer ses som samhällets fiender.

Vartefter den ene extremisten efter den andre skakar världen med sina vansinnesdåd så kommer utrymmer för traditionella trosuppfattningar och etiska ställningstagande krympa. I en värld som bara kan se svart eller vitt kommer troligtvis allt som inte ser ut som den politiskt korrekta uppfattningen, i den lögnaktiga toleransens namn buntas ihop till farlig extremism. Vi kan be och hoppas att det inte blir så – men jag tycker att tendenserna är tydliga och skrämmande.

Varför kan då den traditionella synen på Jesus verka så farlig för det moderna samhället?

En uppenbar sak är väl det faktum att Jesus inte ställer människans förträfflighet i första rummet. Han säger istället att vi inte klarar oss utan honom, att vi måste träda tillbaka, ödmjuka oss och bekänna vår del i världens ondska. Jesus lyfter inte upp människan och säger att du är bra som du är, fortsatt som om inget har hänt – (även om den del nutida teologer försöker framställa Jesu undervisning

just så) - nej Jesus säger: Omvänd er och följ mig – det är Jag som är A och O – inte du. Du skall älska Gud mer än dina föräldrar, du skall älska mig mer än dina pengar, du skall tjäna din nästa och bli ett levande offer för världen. Du skall dö bort från dig själv för att finna livet. Och det kostar på: Ni skall bli förföljda för min skull, utkastade ur synagogorna – och de som dödar er tror att de gör det för en bra sak – ja, till och med för Guds skull...

Jesu undervisning är onekligen ett ”knockout”- slag för den högmodige människan – och det vore mer än konstigt om vi inte protesterade och försökte förmildra det Jesus sade. Det är inte kostigt att det sekulära samhället försöker göra om Jesus till en ”feel-good-filosof” och en allmän etiklärare.

Om en allmän etisk undervisning och ett ”feel-good-budskap” hade varit allt som Jesus hade att ge så hade kyrkan för längesedan dött bort – hon hade varit en av tusentals filosofiska rörelser som haft sin glanstid för att sedan dö bort i total glömska. Nej, det Jesus vill ge är något mycket mer än bara en enkel tröst, en ”feel-good-filosofi” eller en allmän värderingsgrund för tillvaron – han vill ge dig Livet med stort L.

När Jesus kallade lärjungarna att följa honom visste de inte vad de hade gett sig in på. Något i Jesu enkelhet, självklarhet och auktoritet hade fått dem att lämna allt för att följa honom och lära av honom. De hade fått vara med om spännande saker: Människor hade blivit helade i Jesu närvaro och många under hade skett – fem bröd och två fiskar hade mättat fem tusen munnar. När Jesus hade frågat dem vem lärjungarna sade att han var och de hade bekänt att de trodde han var Messias – den som Gud skulle sända för att befria folket. Jesus hade på något sätt slagit ner deras triumforiska glädje med att påminna dem om att det kostar på att följa honom: Var och en måste bära sitt kors – och att bekänna Jesu namn i denna världen kostar på – men är nödvändigt. Jesus berättade för dem att världens kommer att delas mellan de som bekänner Jesus och de som förnekar honom – Jesus hade inte kommit med lugn och ro – utan med eld...

Vad lärjungarna tänkte om Jesu tal kan vi fundera på – kanske behöver vi inte gå längre än till oss själva för att förstå vad de upplevde. När vi börjar vandra med Jesus öppnar sig en ny värld i mycket. Sammanhang bli tydliga och vi får plötsligt se att Gud verkar mitt ibland oss. Härligt. Men så kommer kraven och det smärtsamma livet i efterföljd. Vi märker att Jesus inte är väl mottagen överallt vi kommer och därmed inte heller vi. En del lärjungar faller faktiskt av i det här sammanhanget. Man vill inte att trons liv skall komma riktigt så nära – man vill hellre ha det på distans. Man var inte beredd på att lärjungaskapet skulle få några konkreta konsekvenser – istället lämnar man kyrkan sammanhang – eller så förvandlar man det Jesus säger till en allmän livsvisdom, man skapar en egen bild av Jesus – han blir den ställföreträdande tröstaren, den

andliga dimensionen i livet – en gestalt som man håller på avstånd men ändå hoppas inte är den han är.

Vi hamnar i de här sammanhangen allesammans ibland – ingen som levt nära Jesus har inte någon gång velat göra om Jesus till något annat än han är – vi vill ha honom i vårt eget skåp så att vi kan ta fram honom när han passar och gömma undan honom när han inte passar.

Så fick några lärjungar följa med Jesus upp på berget för att be. Vad som väntade dem kunde de aldrig föreställa sig – och vi kan ana i deras beskrivning att de heller inte riktigt kunde få ned händelsen i ord. De till och med säger att de väntade med att berätta vad de varit med om, troligtvis till efter uppståndelsen. De förstod helt enkelt inte fullt ut vad de var med om – men de kunde i händelsen ana Jesus härlighet. Det var som om himlen sänkte sig över dem och de fick se in i evigheten. Där stod Mose och Elia och samtalade med Jesus; lagen (Mose) och profeterna (Elia) – en sammanfattning av hela den judiska tron. Och när allt var klart och över så fanns bara Jesus där. I honom sammanfattades allt – allt som varit och allt som skall komma. Visst kan vi förstå Petrus märkliga beteende när han ville bygga hyddor till dem – hur skulle han kunna förstå.

Och ändå ändrade denna upplevelse lärjungarnas förhållningssätt till Jesus. De hade förstått bortom orden vem Jesus verkligen var.

Det behövs ett ingripande av den Helige Ande för att vi i hjärtat skall kunna förstå vem Jesus är. Jesu tal är så radikala och så genomgripande att vi inte förmår greppa dem och än mindre förmår följa honom i tro, om inte Guds Ande uppenbarat delar av Jesu innersta person för oss. Den överlåtna tron kan bara tas emot genom den Helige Ande.

Det lärjungarna förstod av sin upplevelse uppe på berget var att Jesus verkligen är Messias – han som lagen och profeterna talat om – men han är också Guds själv – all härlighet och ära tillkommer honom. ”Detta är min son, den utvalde. Lyssna till honom”, hade rösten sagt – Jesus är vägen, sanningen och livet.

Efter erfarenheten på berget fanns det inte längre någon plats för tvivel i den bemärkelsen att man inte visste vem Jesus var. De tre lärjungarna gick nu inte bara i tro – utan i den djupa förvissningen om Jesu person. De hade fortfarande mycket att lära sig – många misstag att begå – men de kunde nu inte längre göra Jesus till något annat än den han var. Det var omöjligt för dem att göra honom till en filosof i största allmänhet, det gick inte att göra om honom till en ”Feel-good-guru” – nej han var Gud själv – alltings ursprung och mål. Hur fåfängt var det inte för dem att föreställa sig Jesus som något mindre än det han var – hur underligt var det inte att göra om hans ord efter tidsandans anspråk – att göra om

Jesus till något annat var ju att spränga bort dem berggrund som de nu kunde bygga sina liv på – hur fånigt måste inte ett sådant förslag låtit i deras öron.

Vår kallelse är att mer och mer tränga in i mysteriet om Jesu person. När vi ser in i honom som är A och O möts vi av helighetens stränghet likaväl som av det hjärta som blöder av kärlek till var och en. Vi ser i Jesus honom som är livet själv – det liv vi förlorade i syndafallet. Han är den Nye Adam. Han är världens ljus – han är Herren.

Vi avslutar predikan med en annan predikan av en som var med, Peterus. Han skriver i 1 Petrusbrevet följande ord:

Det var inte några skickligt hopdiktade sagor jag byggde på när jag för er förkunnade vår herre Jesu Kristi makt och hans ankomst, utan jag hade med egna ögon sett honom i hans majestät. ¹⁷Ty han mottog ära och härlighet från Gud, sin fader, när en röst kom till honom ur denna majestätiska härlighet: "Detta är min älskade son, honom har jag utvalt." ¹⁸Den rösten hörde jag själv komma från himlen när jag var med honom på det heliga berget. ¹⁹Nu kan vi ännu mer lita på profetorden. Dem bör ni låta lysa för er som en lampa i ett mörkt rum, tills dagen gryr och morgonstjärnan går upp i era hjärtan. ²⁰Och framför allt skall ni tänka på att man aldrig kan tyda en profetia i skriften på egen hand. ²¹Ingen profetia har förmedlats genom mänsklig vilja, utan drivna av helig ande har människor talat ord från Gud.

¹Men det fanns också falska profeter i Israels folk, liksom det även bland er kommer att finnas falska lärare som smugglar in fördärvbringande kätterier; de kommer till och med att förneka den herre som har friköpt dem och störtar sig därmed i fördärvet. ²Många skall följa dem i deras utsvävningar och dra skam över sanningens väg. ³I sin själviskhet skall de utnyttja er med hjälp av påhittade historier. Men domen som för länge sedan fällts över dem är i kraft, och fördärvet lurar på dem...

...¹⁷Dessa människor är källor utan vatten, dimmoln som jagas av stormbyar: det djupaste mörker väntar dem. ¹⁸De talar stora men tomma ord, de vädjar till kroppens begär och lockar med utsvävningar tillbaka sådana som just börjat komma bort från dem och deras villfarelse. ¹⁹De utlovar frihet men är själva slavar under fördärvet...

Låt oss be:

Herre Jesus Kristus – hjälp oss att se dig som den du är nu när vi snart skall få ta emot dig i brödet och vinet som är din kropp och ditt blod. Håll oss nära dig och hjälp oss att leva som vittnen om din makt och kärlek.

Amen.